

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/25, p. 749-762

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12045>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ **Referees/Hakemler:** Doç. Dr. Çetin YAMAN –
Doç. Dr. Serdar USLU

This article was checked by iThenticate.

İMAM HATİP ORTAOKULLARINDAKİ ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ ARAŞTIRILMASI (BARTIN İL ÖRNEĞİ)*

Mutlu TÜRKMEN** - Rukiye VAROL

ÖZET

Bu araştırmada “betimleyici, ilişkisel tarama (survey)” modeli kullanılarak imam hatip ortaokulları ile ortaokullar karşılaştırılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim-öğretim sezonunda Bartın merkezde bulunan ortaokulların 6. ve 7. Sınıflarında öğrenim gören 9550 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemi ise 4 imam hatip ortaokulu ile merkezde bulunan 3 ortaokul olmak üzere 7 ortaokul öğrencilerinden oluşmaktadır. Toplamda araştırmaya 6 ve 7. sınıf öğrencilerinden 860 katılmıştır. Veri toplama aracı olarak, iki bölümden oluşan Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin birinci bölümünde araştırmacı tarafından yaş ve cinsiyet ikinci bölümde ise öğrenci tutumlarının ölçülmesi için; Güllü ve Güçlü(2009) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin 29. maddesi uzman görüşü alınarak çıkarıldıktan sonra tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa 0,89 olarak bulunmuştur. Yeniden Madde analizi yapılarak, madde-toplam kolerasyon yöntemiyle madde kolerasyonları 0,43 ile 0,65 arasında şekillenmiştir. Böylelikle ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği tekrardan sağlanarak uygulanmıştır. Çalışma sonucunda ortaokulların, imam hatip ortaokullarına göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları daha yüksek çıkmıştır. Ortaokulların beden eğitimi ve spor dersine cinsiyet ve sınıf değişkenine göre tutumları, imam hatip ortaokullarına göre daha yüksek çıkarak, anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Elde edilen bu sonuçlar derinlemesine tartışılıp yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul, İmam Hatip, Beden Eğitimi, Tutum

---

* Bu araştırma 27-29 Nisan 2017 tarihlerinde Malatya İnönü Üniversitesinde yapılan Geleceğin İnşasında İmam- Hatip Okulları Uluslararası Sempozyumunda sözel bildiri olarak sunulmuştur.

** Doç. Dr. Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor ABD, El-mek: turkmenm@yahoo.com

---

A STUDY ON THE ATTITUDES OF IMAM HATIP SECONDARY SCHOOL STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS PHYSICAL EDUCATION CLASSES

ABSTRACT

This study was conducted in order to find out the attitudes of imam hatip secondary school students' attitudes towards physical education and sports classes comparing them with students attending to ordinary secondary schools. In order to reach the findings, secondary school students of 6th and 7th grades attending to imam hatip and ordinary schools in Bartın district were scanned using descriptive and relational survey method. In total 860 students of 6th and 7th graders were included in this research. For data collection, a Likert-type questionnaire which was composed of two parts; basic demographic information and "The Physical Education Classes Attitude Scale" which was developed by Güllü and Güçlü (2009), was applied to the students. After eliminating the 29th question of the scale with the suggestion of an expert, the coefficient of consistence, Cronbach Alfa was calculated as 0,89. Total-item correlation was found between 0,43 and 0,65. Therefore the reliability and validity of this scale has been reconfirmed and applied. As a result of the study the attitudes of secondary school students towards physical education classes were found higher than imam hatip school students' attitudes. There was also a meaningful difference found between the attitudes of ordinary secondary school and imam hatip school students towards physical education classes in terms of gender and grade variables.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

The problem and the fundamental question of this research can as following; in the process until the end of secondary education starting from pre-school education, what are the benefits of physical education and participation in sports which have an important role in improving the physical, emotional, social, and mental characteristics of students. The priority of physical education and sports lessons in this phase of education is to develop mobility in students, and to demonstrate and support the ways in which students acquire a more active and healthy life style. In addition, it is also important for students to develop their self-management, social and thinking skills along with physical education and sports (Ministry of National Education [MoNE], 2013).

For this reason, 1 hour is allocated to physical education and sports lessons in imam and preacher secondary schools where occupational lessons are also compulsory in addition to other compulsory lessons in secondary schools. It is thought that children between the ages of 11-14 are interested in sports and as a result, they like physical education and sports lessons. Due to the difference in school type, the attitudes of imam and preacher school students towards physical education and sports lessons were investigated and compared to regular secondary schools.

Turkish Studies

In light of the above-mentioned issues, the aim and sub-aims of the research can be expressed as follows;

This study has been conducted with the aim of revealing the attitudes of the students in imam and preacher schools towards the physical education and sports lessons and the factors that determine these attitudes. With this purpose, other secondary schools have also been included in the study in order to make a comparison to imam and preacher schools.

1-Is there a significant difference with respect to the school variable, in the comparison of the attitudes of students in secondary schools and students in imam and preacher schools towards the physical education and sports lessons?

2-Is there a significant difference with respect to the gender variable, in the comparison of the attitudes of students in secondary schools and students in imam and preacher schools towards the physical education and sports lessons?

3-Is there a significant difference with respect to the grade variable, in the comparison of the attitudes of students in secondary schools and students in imam and preacher schools towards the physical education and sports lessons?

Method

In this study, regular secondary schools and imam and preacher secondary schools were compared using the "descriptive, relational survey" model to determine the attitudes of imam and preacher secondary school 6th and 7th grade students towards the physical education and sports lessons within Bartın province.

This research aims to make a situation assessment by revealing the attitudes of 6th and 7th grade students towards physical education and sports lessons in regular secondary schools and imam and preacher schools, and to reveal the relationship between these attitudes and the independent variables specified as school, gender, and grade levels of students.

The population of the research was composed of 9550 students in the 6th and 7th grades of the secondary schools located in the center district of Bartın province during the 2014-2015 education year (Bartın National Education Directorate Statistics). Research sample consisted of 429 students of imam and preacher secondary schools in Bartın province and 431 students from 3 secondary schools in Bartın city center randomly selected as the control group in 2014-2015 academic year and the study was conducted on a total of 860 6th and 7th grade students.

A Likert type scale survey that consisted of two sections was used as data collection tool. "Physical Education Lesson Attitude Scale" developed by Güllü and Güçlü (2009) was used in order to measure grade level and gender in the first section of the survey and student attitudes in the second section of the survey.

The collected data was analyzed to check whether it showed normal distribution and it was found that the data was normally distributed.

Turkish Studies

Frequency (f), percentage (%), and independent group T-Test statistical analyses were then used to depict the data. Test analyses were performed using the SPSS 22.0 (Statistic Package for Social Science) software.

Findings

Among the students who participated in the survey, 54.5% were male, 45.6% were female, 50.1% were 6th grade students, and 49.9% were 7th grade students. 49.88% of the students were Imam Hatip secondary school students and 50.12% were regular secondary school students. As it can be seen in the table, the student, gender, and grade level distributions of the two secondary school types are almost equal to each other.

As it can be seen in Table 2, attitudes of imam and preacher secondary school students towards physical education and sports lessons do not show a significant difference among gender ($p > 0.234$). In addition, attitudes of regular secondary school students selected as the control group towards physical education and sports lessons also do not show a significant difference among gender ($p > 0.478$). Based on these findings, it can be interpreted that there is no significant relation between the attitude towards physical education and sports lessons and gender in imam and preacher secondary school and regular secondary school students.

As it can be seen in Table 2, attitudes of imam and preacher secondary school students towards physical education and sports lessons do not show a significant difference among grade levels ($p > 0.986$). In addition, attitudes of regular secondary school students selected as the control group towards physical education and sports lessons also do not show a significant difference among grade levels ($p > 0.634$). Based on these findings, it can be interpreted that there is no significant relation between the attitude towards physical education and sports lessons and grade level in imam and preacher secondary school and regular secondary school students.

In Table 4, it can be seen that the attitudes of male imam and preacher secondary school and regular secondary school students towards physical education and sports lessons show a significant difference in terms of same gender [$t(466)=16.64$ $p < 0.000$]. Attitude score of male students attending regular secondary schools ($X=144.84$) is higher than that of male students attending imam and preacher secondary schools ($X=120.04$).

In Table 5, it can be seen that the attitudes of female imam and preacher secondary school and regular secondary school students towards physical education and sports lessons show a significant difference in terms of same gender [$t(390)=22.77$ $p < 0.000$]. Attitude score of female students attending regular secondary schools ($X=150.59$) is higher than that of female students attending imam and preacher secondary schools ($X=115.67$).

In Table 6, it can be seen that the attitudes of 6th grade imam and preacher secondary school and 6th grade regular secondary school students towards physical education and sports lessons show a significant difference in terms of the same grade [$t(429)=17.73$ $p < 0.000$].

Turkish Studies

Attitude score of 6th grade students attending regular secondary schools (X=146.04) is higher than that of 6th grade students attending imam and preacher secondary schools (X=118.24).

In Table 7, it can be seen that the attitudes of 7th grade imam and preacher secondary school and 6th grade regular secondary school students towards physical education and sports lessons show a significant difference in terms of the same grade [$t(427)=20.84$ $p < 0.000$]. Attitude score of 7th grade students attending regular secondary schools (X=148.97) is higher than that of 7th grade students attending imam and preacher secondary schools (X=117.90).

Discussion and Conclusion

The findings of the research were discussed and interpreted in this section. Findings obtained in Table 2 and Table 3 show that, when determining their attitudes towards physical education and sports lessons, there is no significant difference in the attitudes of imam and preacher secondary school students participating in the research and the control group among themselves with respect to the variables of gender and grade level. As a matter of fact, in their study, Taşmektepligil, Yılmaz, İmamoğlu and Kılıçgil (2006) found that students generally like physical education lessons (Taşmektepligil 2006). The lack of differences in attitudes of students towards physical education and sports lessons within their own school groups is in support of this view.

However, when we look at Table 4 and Table 5, it is seen that there is a significant difference in the attitudes of male students towards physical education and sports lessons between imam and preacher schools and regular secondary schools, as well as a significant difference in the attitudes of female students between imam and preacher schools and regular secondary schools.

In parallel with this, Table 6 and Table 7 show that there is a significant difference between 6th grade students of regular secondary schools and 6th grade students of imam and preacher secondary schools. It was also found that there is a significant difference between 7th grade students of regular secondary schools and 7th grade students of imam and preacher secondary schools in determining their attitudes towards physical education and sports lessons.

As shown in Tables 4, 5, 6, and 7, attitudes of regular secondary school students towards physical education and sports lessons are significantly higher than those of imam and preacher secondary school students. The main reasons for this difference may be listed as follows:

As a main reason, it can be stated that physical education and sports lessons in regular secondary schools are 2 hours per week while in imam and preacher secondary schools the class is only 1 hour per week. Students do not even need to wear sportswear for 1 lesson hour, and it is also seen that most students prepare for their next class during the physical education lesson time.

Since physical education and sports lessons are only 1 hour in imam and preacher secondary schools, end of year success score of students are affected less by physical education compared to schools

where there is 2 hours of physical education per week. It can be argued that the students think their grades will not be affected at all even if they fail this class.

In addition to just 1 hour of physical education and sports lessons in imam and preacher secondary schools, the fact that these schools that have been introduced to the education system only before 3 years do not have any students in 8th grade results in physical education teachers attending less classes. For this reason, it can be thought that physical education teachers do not lean towards teaching in these schools. It is often witnessed that staff vacancies that may occur in these schools are either filled by a teacher who is on the permanent staff of another school, or by teachers who attend classes and substitute for other teachers. Even worse, when these situations do not happen, the school often tries to fill this vacancy by giving these additional classes to a different branch teacher within the same school.

Apart from the reasons listed above, another reason why students between the ages 10-14 who attend imam and preacher secondary schools have a negative attitude towards sports can be the attitudes of these students' families. It is seen that families are often unable to stand by the students to encourage them to engage in sports, and they prefer the students to focus on religious and classes rather than doing sports, and especially most families do not want their girls to participate in sports activities. In terms of out-of-school activities, children are asked to attend academic courses rather than participating in sports exercises. It has been observed that the viewpoint of the majority of the administrators working in imam and preacher secondary schools are parallel to the views of the families towards physical education and sports lessons.

It is thought that all these reasons adversely affect the attitudes of imam and preacher secondary school students towards physical education and sports lessons.

In conclusion, even though the students in other secondary schools and students in imam and preacher schools are of the same age, imam and preacher secondary school students engage in less physical activity than other secondary school students. As a result, it is understood that imam and preacher secondary school students have a lower attitude towards physical education and sports lessons. Yet, physical education and sports lesson is thought to be a very important factor since the participation of students in physical education and sports activities will contribute to their development as a person and that this contribution can be made more positive and effective. We believe that a solid knowledge of these factors that cause the differentiation of the attitudes of the students referred to in this study towards physical education and sports will help and act as a guide to educators and program development specialists during the process of reviewing physical education curricula and evaluation of the methods used.

Keywords: Secondary School, Imam Hatip (Religious Preachers), Physical Education, Attitude

Giriş

Okul öncesi eğitim süreci ile birlikte ortaöğretimin sonuna kadar olan süreçte, beden eğitimi ve spora katılımın; öğrencilerin fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel özelliklerini geliştirmede önemli bir rolü vardır. Eğitimin bu safhalarında beden eğitimi ve spor dersinin önceliği; öğrencilerde hareket kabiliyetini geliştirme, daha aktif ve sağlıklı bir yaşam alışkanlığı edinme yollarını gösterici ve destekleyici olmasıdır. Ayrıca öğrencilerin, beden eğitimi ve sporla birlikte öz-yönetim, sosyal ve düşünme becerilerini geliştirebilmesi de önemlidir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013).

Dünya Sağlık Örgütü'nün sağlık için fiziksel aktivite önerilerine göre; 5-17 yaş arasındaki çocukların kas ve kemiklerin güçlendirilmesi için günde en az 60 dk süreyle, haftada en az 3 defa yoğun fiziksel aktiviteye katılmaları gerekmektedir (World Health Organization [WHO], 2010).

Beden eğitimine ayrılan öğretim süresine dair önerilerin olduğu ülkelerin büyük çoğunluğuna bakıldığında, toplam öğretim süresine karşın beden eğitimine ayrılan pay açısından düşünüldüğünde bu oran ilköğretimde ortaöğretime nazaran daha yüksektir. Ülkelerin yarısında ilköğretim kademesinde zorunlu beden eğitiminin payı toplam öğretim süresinin yaklaşık %9-10'nu oluşturur. Macaristan, Slovenya ve Hırvatistan'da bu oran %15'e ulaşırken, İrlanda'da sadece %4 oranındadır. Ortaöğretimde ülkelerin büyük bir çoğunluğunda beden eğitimi için önerilen asgari öğretim süresi tüm öğretim süresinin yaklaşık %6-8'ini oluşturmaktadır. Fransa beden eğitimine ayrılan toplam öğretim süresinin %14'üyle öne çıkarken, İspanya, Malta ve Türkiye'de bu oran sadece %3-4'tür (Avrupa Komisyonu, 2013).

Ülkemizde ortaokullarda beden eğitimi ve spor etkinlikleri, "beden eğitimi ve spor" dersi adıyla gerçekleştirilmektedir. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 19.06.2013 tarih ve 56 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilen ve 2013-2014 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan "Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) Öğretim Programına göre "beden eğitimi ve spor" dersleri haftada 2 saat zorunlu ders olarak yürütülmektedir. Ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının amacı, öğrencilerin, yaşamları boyunca kullanacakları hareket becerileri; aktif ve sağlıklı yaşam becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte yaşam becerilerini de geliştirerek bir sonraki eğitim düzeyine hazırlanmalarıdır. Beden eğitimi ve spor dersinin genel yapısında yer alan "hareket yetkinliği" ve "aktif ve sağlıklı yaşam" iki temel öğrenme alanıyla öğrencilerin düzenli fiziksel etkinlik ve spor yapma alışkanlığı geliştirmelerine ve bu alışkanlığı geliştirmede kişisel, toplumsal ve çevresel nedenleri anlamalarına yardımcı olmaktadır. Diğer bir önemli boyut da öz-yönetim, sosyal ve düşünme becerilerini geliştirmek için oluşturulan eğitim fırsatlarını kendini tanıma, bireysel ve sosyal sorumluluk, adil oyun, grupla çalışma, iletişim, problem çözme, öğrenmeyi öğrenme, eleştirel düşünme gibi beceriler sayılabilir (MEB, 2013)

Beden Eğitiminde Tutum

Beden eğitimi ve spor dersi genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olmanın yanında kişilik eğitimi için de önemli bir derstir. Beden eğitimi ve spor dersi öğrencilerin çok yönlü gelişmelerine katkı sağlarken toplumun sağlıklı bir yapıya kavuşmasına katkı sunarak genel eğitimin oluşmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Beden eğitimi ve spor dersleri genel eğitim sistemi içerisinde de çok önemli bir yere sahip olduğu için fiziksel aktiviteye karşı olumlu tutum geliştirme beden eğitimi ve spor dersi programlarının temel amacını oluşturmaktadır (Özyalvaç, 2010). Bu anlamda beden eğitimi ve spor eğitim sistemi içerisindeki özel yeri nedeniyle birçok araştırmacı beden eğitimi dersine yönelik tutumları inceleme yoluna gitmişlerdir (Çelik ve Pulur, 2011).

Öğrenciler eğitim hayatları boyunca konular, öğretmenler ve sınıf arkadaşlarına ilişkin genellikle olumlu bakış açısı oluştururlar. Okul içerisindeki kurallara uyarlar, başkalarıyla uyumlu

çalışırlar, diğler arkadaşlarına saygı gösterirler ve serbest zamanlarını yararlı etkinlikler için kullanırlar. Söz konusu davranışların gösterilmesinde tutum birçok zaman etkin rol oynamaktadır (Hünük, 2006).

Beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumsuz olan öğrenciler dersin verimini düşürebilir, derse katılmayabilir, derse önem vermeyebilir ya da dersin işleniş biçiminde çeşitli sorunlar çıkartabilir (Güllü ve Güçlü, 2009).

İmam Hatip Ortaokulları

İmam Hatip Okullarının eğitim ve öğretim esaslarında yer alan ” İmam Hatip Okulu, ortaokulu üzerine dört yıllık öğrenim veren bir meslek okuludur. Okul, öğrencilerini hem mesleğe, hem de kendi alanlarında yüksek öğrenime hazırlar.” İmam hatip ortaokulları, imam hatip liselerinin bir alt basamağını oluşturabileceği gibi buradan mezun olanlar başka liseleri de tercih edebilmektedirler. “İmam hatip liseleri, imamlık, hatiplik ve Kur'an kursu öğreticiliği gibi dini hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli elemanları yetiştirmek üzere, Milli Eğitim Bakanlığınca açılan ortaöğretim sistemi içinde, hem mesleğe hem yüksek öğrenime hazırlayıcı programlar uygulayan öğretim kurumlarıdır.

Bu sebeple ortaokullardaki zorunlu derslerin dışında mesleki derslerinde zorunlu olduğu imam hatip ortaokullarında beden eğitimi ve spor dersine ancak 1 saat ayrılmıştır. Birey açısından tutumun oluşumu incelendiğinde ilk tutum kaynağının değerlerde olduğu gibi, ebeveynler, öğretmenler veya öğretici gruplar olduğu görülebilmektedir. 11-14 yaş arası çocukların spora ilgi duydukları ve beden eğitimi ve spor dersini de bu sebepten dolayı çok sevindikleri düşünülmektedir. İmam hatip öğrencilerin okul türü farkından dolayı beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları incelenerek normal ortaokullarla karşılaştırılmıştır.

Araştırmanın Amacı

İmam hatip ortaokullarındaki öğrencilerin beden eğitim ve spor dersine ilişkin tutumlarının ve bu tutumlarını belirleyen etkenlerin ortaya konulması amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla araştırmada karşılaştırma yapmak üzere imam hatip ortaokullarıyla birlikte diğer ortaokullar da uygulama kapsamına alınmıştır.

Araştırmanın Alt Amaçları

1-Ortaokullardaki ve imam hatip ortaokullarındaki öğrencilerin beden eğitim ve spor dersine karşı tutumlarının karşılaştırılmasında, okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

2- Ortaokullardaki ve imam hatip ortaokullarındaki öğrencilerin beden eğitim ve spor dersine karşı tutumlarının karşılaştırılmasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

3- Ortaokullardaki ve imam hatip ortaokullarındaki öğrencilerin beden eğitim ve spor dersine karşı tutumlarının karşılaştırılmasında sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Araştırmanın Sınırlıkları

Araştırma verilerinin toplandığı 2014-2015 eğitim-öğretim sezonunda imam hatip ortaokulları 3 yıldır eğitim-öğretim verdiği için 8.sınıf şubesi bulunmadığından araştırmaya 8. Sınıf öğrencileri alınmamıştır. Yine ölçek sorularının 5.sınıf öğrencileri tarafından algılanıp algılanmayacağını bulmak için 30 tane 5.sınıf öğrencisine pilot olarak uygulanmıştır. Bu uygulamada 5.sınıf öğrencilerin ölçek sorularının bazılarını algılayamadıklarını söylemeleri nedeniyle 5.sınıf öğrencileri araştırmaya dâhil edilmemiştir. Bunun yanında araştırmanın ölçeğinde bulunan 29.madde ortaokul öğrencileri için bir anlam ifade etmediği için uzman görüşü alınarak analizlere dâhil edilmemiştir. Bu araştırma;

a. Bartın ilinde bulunan 4 İmam Hatip ortaokulu ile il merkezindeki 3 ortaokul olarak 860 öğrenciyle,

b. Verilerin elde edilmesinde kullanılan Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır, araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgi (formda belirtilen cinsiyet ve sınıf düzeyleri) sonuçlarıyla sınırlıdır.

Varsayımlar

Araştırmada;

a. Öğrencilerin bütün sorulara içtenlikle cevap verdikleri,

b. Elde edilen verilerin öğrencilerin gerçek durumlarını yansıttığı varsayılmaktadır.

Araştırmanın Modeli

Araştırma Bartın ilinde bulunan imam hatip ortaokullarının 6. ve 7. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla “betimleyici, ilişkisel tarama (survey)” modeli kullanılarak ortaokullar ile imam hatip ortaokulları karşılaştırılmıştır.

Betimsel istatistik, bir değişkene ilişkin sayısal değerlerin toplanması, betimlenmesi ve sunulmasına olanak sağlayan istatistiksel işlemleri tanımlar. Betimsel istatistik, bir örneklem üzerinde ya da ulaşılabilen durumlarda evrenin tamamından gözlem yaparak elde edilen verileri kullanarak, araştırmaya katılan bireylerin ya da objelerin özelliklerini betimlemeyi amaçlayan süreçtir” (Büyüköztürk, 2010). Bu araştırma da ortaokullar ile imam hatip ortaokulları 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını ortaya çıkararak durum tespiti yapmayı ve bu tutumları ile okul, cinsiyet ve öğrencilerin sınıf düzeyleri olarak belirlenen bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Daha sonra araştırmada kontrol gurubu olan ortaokul öğrencilerinin tutumları ile imam hatip ortaokul öğrencilerinin tutumları karşılaştırılarak bir çıkarımda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu sebeple araştırmada ilişkisel tarama (survey) modeli kullanılmıştır.

Bu araştırma nitelik olarak alan araştırmasıdır. “Alan araştırması, pek çok insanın tutumunu, duygu ve düşünceleri ile çeşitli demografik özelliklerini belirlemeyi amaçlar”(Balcı, 2009). Bu çalışma aynı zamanda verilerin değerlendirilmesi bakımından nicel bir araştırmadır. Nicel araştırmalarda ölçme, veri işleme ve istatistikî yöntemlerle betimleme vardır (Geray, 2004).

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim-öğretim sezonunda Bartın merkezde bulunan ortaokulların 6. ve 7. sınıflarında öğrenim gören 9550 öğrenci oluşturmaktadır (Bartın Milli Eğitim Müd. İstatistik). Araştırmanın örneklemini ise 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Bartın ilinde bulunan imam hatip ortaokulların 429 öğrencisi ile araştırmanın kontrol gurubu olarak rastgele seçilmiş Bartın il merkezinde bulunan 3 ortaokulun 431 öğrencisi dâhil edilerek toplamda 860, 6.ve 7. sınıf öğrencisi ile araştırma yapılmıştır. Araştırma kapsamına alınan ortaokullar Merkez İmam Hatip Ortaokulu, Kocareis İmam Hatip Ortaokulu, Ulus Merkez imam hatip ortaokulu, Ulus Kumluca İmam Hatip Ortaokulu, Gazi Ortaokulu, Cumhuriyet Ortaokulu, Mustafa Kemal Ortaokulu olmak üzere toplam 7 ortaokuldur.

Verilerin Toplanması

2014-2015 eğitim öğretim yılında beden eğitimi dersi tutum ölçeği, örnekleme oluşturan Bartın ilindeki 7 ortaokulun 6. ve 7.sınıflarında araştırmacı ve okulun beden eğitimi veya ölçeğin

dağıtıldığı andaki ders öğretmeni ile beraber aynı anda sınıfta olan öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. Doğru ve eksiksiz olarak doldurulan anketler değerlendirmeye alınmıştır. Veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin birinci bölümünde sınıf düzeyi ve cinsiyet ikinci bölümde ise öğrenci tutumlarının ölçülmesi için; Güllü ve Güllü (2009) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekte bulunan 29. madde araştırmaya katılan ortaokul öğrencileri için bir anlam ifade etmediğinden, uzman görüşü alınarak çıkarılmıştır. Son hali ile ölçek, 9 maddesi olumsuz ve 24 maddesi olumlu olmak üzere 33 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri likert tipi 5’li dereceleme şeklindedir. 34 Maddelik ölçeğin 3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 33, 34. maddeleri olumsuz; 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 21, 22, 23, 27, 28, 30, 31, 32. maddeleri olumludur.

Ölçek maddeleri için;

	Olumlu Madde	Olumsuz Madde
Tamamen katılıyorum	5	1
Katılıyorum	4	2
Kararsızım	3	3
Katılmıyorum	2	4
Tamamen katılmıyorum	1	5

Verilerin Analizi

İmam hatip ortaokullarındaki 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin Beden eğitim ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesini amaçlayan bu araştırmada aynı zamanda kontrol gurubu olarak da rastgele seçilmiş 3 ortaokuldan veri toplanarak beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumların karşılaştırılması yapılmıştır. Ölçekte bulunan 29. madde araştırmaya katılan öğrencilerin yaş gurubu için bir anlam ifade etmediğinden uzman görüşü alınarak çıkarılmıştır. Bu madde çıkarıldıktan sonra ölçek formu toplanan veriler ışığında tekrar SPSS programında geçerlilik ve güvenilirlik testine tabi tutulmuştur. Öncelikle ölçeğin KMO değeri 0.90 ve Bartlett Testi anlamlı çıkmış bu da ölçeğe faktör analizi yapılabileceğini göstermektedir. Daha sonra yapı geçerliliğini sağlamak için faktör analizi yapılmıştır. Ölçek geliştirici tarafından açıklandığı şekliyle tek faktörlü olarak analize dâhil edilmiştir. Faktör yük değerlerinin 0,433 ile 0,625 arasında değiştiği görülmüş yine tek faktörün açıkladığı varyans %30,32 olarak bulunmuştur. Özellikle sosyal bilim uygulamalarında açıklanan varyansın %30 olması yeterli görülmektedir(Bayram, 2015). Yine ölçeğin güvenilirliği için yapılan iç tutarlık kat sayısı (Cronbach Alfa kat sayısı) 0,89 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar neticesinde bir maddesi çıkarılan “Beden eğitimi dersi tutum ölçeği” geçerliliği ve güvenilirliği devam etmekte olan bir ölçektir diye biliriz.

Toplanan verilerin normal dağılım gösterip göstermediği test edilerek, verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Daha sonra verilerin betimlenmesi için frekans(f), yüzde(%) ve Bağımsız gurup T- Testi istatistik analizleri kullanılmıştır. Test analizleri SPSS 22.0 (Statistic Package for Social Science) programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda yapılan analizlerde kullanılan teknikler sırasıyla aşağıda verilmiştir: Ortaokul öğrencilerinin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla toplanan kişisel bilgiler frekans (f) ve yüzde (%) değerleri tablolaştırılarak değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin Beden eğitimi dersine ilişkin tutum düzeylerini belirlemek amacıyla ölçekten elde edilen veriler toplam puan değerleri kullanılarak incelenmiştir. Beden eğitimi dersine ilişkin tutum ölçeğinden elde edilen toplam puanların cinsiyet, sınıf düzeyi ve okul değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip

göstermediği T-testi kullanılarak test edilmiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 165, en düşük puan ise 33'tür.

Bulgular

Tablo.1. Öğrencilerin Frekans ve Yüzde Tablosu			f	%
İmam Hatip Ortaokulları	Cinsiyet	Erkek	232	54,1
		Kız	197	45,9
		Toplam	429	100
Ortaokullar	Cinsiyet	Erkek	236	54,8
		Kız	195	45,2
		Toplam	431	100
İmam Hatip Ortaokulları	Sınıf	6.Sınıf	221	51,5
		7.Sınıf	208	48,5
		Toplam	429	100
Ortaokullar	Sınıf	6.Sınıf	210	48,7
		7.Sınıf	221	51,3
		Toplam	431	100
Araştırmaya Katılan Tüm Ortaokullar	Cinsiyet	Erkek	468	54,4
		Kız	392	45,6
		Toplam	860	100
	Sınıf	6.Sınıf	431	50,1
		7.Sınıf	429	49,9
		Toplam	860	100

Tablo.1'de ortaokul öğrencilerinin frekans ve yüzde tablosu incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %54,4'ünün Erkek, %45,6'u Bayan ve %50,1'i 6.Sınıf, %49,9'u 7.Sınıftır. Araştırmanın %49,88'i İmam Hatip ortaokul öğrencisi, %50,12 ortaokul öğrencisidir. Tablodan da anlaşıldığı gibi iki ortaokul türünün öğrenci, cinsiyet ve sınıf düzeyi sayıları hemen hemen birbirine denk olduğu görülmektedir.

Tablo.2. İmam hatip ortaokulları ve kontrol gurubu ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının cinsiyete göre t-testi sonuçları.

Okul	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
İmam Hatip Ortaokulları	Erkek	232	121,37	12,46	427	1,073	0,284
	Kız	197	120,22	9,16			
Ortaokullar	Erkek	236	118,47	12,53	429	0,711	0,478
	Kız	195	117,57	13,58			

(P < 0,05)

İmam hatip ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (p > 0,234). Ayrıca kontrol gurubu olarak seçilen ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (p > 0,478). Bu bulgular ışığında imam hatip ortaokulları ile ortaokul öğrencileri nezdinde beden eğitimi ve spor dersi tutumları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo.3. İmam hatip ortaokulları ve kontrol gurubu ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının sınıf düzeyine t-testi sonuçları.

Okul	Sınıf	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
İmam Hatip Ortaokulları	6.Sınıf	232	120,85	11,78	427	0,017	0,986
	7.Sınıf	197	120,83	10,29			
Ortaokullar	6.Sınıf	236	117,81	12,84	429	0,389	0,634
	7.Sınıf	195	118,30	13,18			

(P < 0,05)

İmam hatip ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > 0,986$). Ayrıca kontrol gurubu olarak seçilen ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > 0,634$). Bu bulgular ışığında imam hatip ortaokulları ile ortaokul öğrencileri nezdinde beden eğitimi ve spor dersi tutumları ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo.4. İmam hatip ortaokul erkek öğrencileri ile kontrol gurubu ortaokul erkek öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının hem cinsiyete göre t-testi sonuçları.

Okul	Hem Cins	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Ortaokullar	Erkek	232	144,84	19,39	466	16,64	0,000
İmam Hatip ortaokulları	Erkek	236	120,04	12,05			

(P < 0,05)

İmam hatip ortaokul ile ortaokul erkek öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları hem cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t(466)=16,64$ $p < 0,000$]. Ortaokul erkek öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanı ($X=144,84$), imam hatip ortaokul erkek öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanlarına ($X=120,04$) göre daha yüksektir.

Tablo.5. İmam hatip ortaokul kız öğrencileri ile kontrol gurubu ortaokul kız öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının hem cinsiyete göre t-testi sonuçları.

Okul	Hem Cins	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Ortaokullar	Kız	197	150,59	16,48	390	22,77	0,000
İmam Hatip ortaokulları	Kız	195	115,67	13,73			

(P < 0,05)

İmam hatip ortaokul ile ortaokul kız öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları hem cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t(390)=22,77$ $p < 0,000$]. Ortaokul kız öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanı ($X=150,59$), imam hatip ortaokul kız öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanlarına ($X=115,67$) göre daha yüksektir.

Tablo.6. İmam hatip ortaokul 6.sınıf öğrencileri ile kontrol gurubu ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının aynı sınıf düzeyine göre t-testi sonuçları.

Okul	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Ortaokullar	6.Sınıf	221	146,04	18,99	429	17,73	0,000
İmam Hatip ortaokulları	6.Sınıf	210	118,24	12,86			

(P < 0,05)

Turkish Studies

İmam hatip ortaokul ile ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları aynı sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [t(429)=17,73 p < 0,000]. Ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanı (X=146,04), imam hatip ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanlarına (X=118,24) göre daha yüksektir.

Tablo.7. İmam hatip ortaokul 7.sınıf öğrencileri ile kontrol gurubu ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının aynı sınıfa göre t-testi sonuçları.

Okul	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Ortaokullar	7.Sınıf	208	148,97	17,50	427	20,84	0,000
İmam Hatip ortaokulları	7.Sınıf	221	117,90	13,17			

(P < 0,05)

İmam hatip ortaokul ile ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları aynı sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [t(427)=20,84 p < 0,000]. Ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanı (X=148,97), imam hatip ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanlarına (X=117,90) göre daha yüksektir.

KAYNAKÇA

- Arkonacı, S. (1998). *Psikoloji, zihin süreçleri bilimi*. İstanbul: 2. Baskı, Alfa Yayınları.
- Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice (2013). Avrupa'daki okullarda beden eğitimi ve spor.(Eurydice Raporu). Lüksemburg: AB Yayın Ofisi
- Balcı, A. (2009). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlık ve ilgileri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Balyan, M. (2009). *İlköğretim 2. kademe ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları, sosyal beceri ve öz-yeterlik düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmış doktora tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Bayram, N. (2015). *Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi*. Bursa: 5. Baskı, Ezgi Kitapevi.
- Bilgin, M. (1996). Grup Rehberliğinin Sosyal Yetkinlik Beklentisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Deneysel Bir Çalışma. *Yayınlanmış Doktora Tezi*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Büyüköztürk, Ş. (2004). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (dördüncü baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cüceloğlu, D. (2003). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: 12. Baskı, Remzi Kitapevi.
- Çelik, Z. ve Pular, A. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı*,115-121.
- Dağ, E.(2010), Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları İle Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Etkili Olan Faktörler Arasındaki İlişki (İzmir İli

- Örneği). İzmir: Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Duran N. Kültür Uygarlık ve Spor. 1. Baskı. Antalya: Hatay'a Hizmet Vakfı Yayını; 2003
- Erhan, E., (2009). Doğu Anadolu bölgesi il merkezlerinde beden eğitimi dersinin işlenebilirliği, beden eğitimi öğretmenlerinin sorunları ve bunların öğrenci tutumları üzerine etkisi, *Yayımlanmış doktora tezi*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Geray, H. (2004). *Toplumsal araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlere giriş*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Hünük, D. (2006). Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi, Öğrenci Cinsiyeti, Öğretmen Cinsiyeti Ve Spora Aktif Katılımları Açısından Karşılaştırılması. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- İrez, G. (2005). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokullarındaki Öğretim Elemanlarının Olması Gereken Niteliklere Uygunluklarının Değerlendirilmesi, *Yayımlanmış Yüksek lisans tezi*, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Karahan, E. (2003). Öğretmen adaylarının öğretmenlik tutumları açısından incelenmesi. İstanbul: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1983). *İnsan ve insanlar*. İstanbul: 5. Basım, Beta Yayınları.
- Koca, C. (2006). Beden eğitimi ve spor alanında toplumsal ve kültürel yeniden üretim. *Yayımlanmış doktora tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Keleş, R. (1976). *Toplum bilimlerinde araştırma ve yöntem*. Ankara: Sevinç Matbaası,
- MEB (2008) *Öğretmen yeterlikleri, öğretmenlik mesleği genel ve özel alan yeterlikleri*. Ankara: Devlet Kitaplar Müdürlüğü, 1.Baskı.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı uygulama kılavuzu (ortaokul 5-8. sınıflar). Ankara.
- Özalp, E. (1997). *Davranış bilimine giriş*. Eskişehir: Açıköğretim Yayınları.
- Özyalvaç, N. T. (2010). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi Ve SPSS İle Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Topkaya, E. ve Yalın, M. (2001). Uygulama öğretmenliğine ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. Eğitimde kuram ve uygulama. <http://www.eku.comu.edu.tr> adresinden alınmıştır. Erişim tarihi:01.07.2015.
- Türkiye Orta Doğu ve Amme Enstitüsü.
- Üstündağ, N. (2001). Müfredat laboratuvar okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin bilgisayar tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki iliksinin incelenmesi. İstanbul: Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- World Health Organization. (2010). Global recommendations on physical activity for health Genava: Author